

Михайська П. В.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – старший
викладач кафедри кримінального права
та кримінології, к.ю.н., с.н.с.*

Березняк В. С.

ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ: ДОСВІД НЬЮ-ЙОРКА

Дослідження, проведене Numbeo, свідчить що рівень злочинності в Україні самий високий серед країн Європи. Тому проблема запобігання злочинності так актуальна сьогодні.

Вирішення глобальних причин злочинності, таких як подолання економічної кризи, завершення збройного конфлікту, реформа поліції потребують часу, грамотної, науково обґрунтованої стратегії і значних ресурсів.

Але є такий алгоритм дій, що дозволить сформувати нові стандарти поведінки, що унеможливлять скоєння злочину. Нам потрібна політика «нульової терпимості» до дрібних правопорушень, безладдя.

«Теорія розбитих вікон», що стала результатом практичної діяльності була сформульована американським науковцем Джеймсом Вілсоном та американським криміналістом Джорджем Келлінгом в 1982 році. Суть її полягає в тому, що безлад довкола людей спонукає їх поводитися нецивілізовано і нехтувати соціальними нормами. Потурання суспільства дрібним правопорушенням, як-от, вандалізму, публічному пияцтву, паркуванню в неналежних місцях тощо, безпосередньо провокує людей на вчинення аналогічних або тяжчих правопорушень [3].

«Розбиті вікна» - це метафора авторів теорії: американського науковця Джеймса Вілсона та американського криміналіста Джорджа Келлінга. Вони наводять її як приклад, коли пояснюють свою теорію. Вілсон і Келлінг стверджують: якщо в під'їзді будинку хтось розбив вікно і його швидко не замінили на нове, то незабаром там розіб'ють іще одне, а потім іще кілька. Врешті, на думку авторів теорії, у під'їзді не залишиться цілих шибок і різко зросте ймовірність того, що вандалізм переросте у мародерство [3].

Наочним прикладом теорії є історія боротьби зі злочинністю в Нью-Йорку в 80-х роках ХХ сторіччя. Криміногенна ситуація була жахливою: щодня здійснювалася понад півтори тисячі злочинів різної тяжкості. Найстрашнішим місцем залишалися нічні вулиці, а їздити у метро було ризиковано навіть удень. Жахливо брудні вагони, графіті на стінах, море

бездомних, злодії і збоченці - все це змушувало щодня тремтіти від страху пасажирів нью-йоркського метро. Девід Ганн, призначений директором метрополітену в не найкращий час, запросив до співпраці одного з авторів «Теорії розбитих вікон» - Джорджа Келлінга. Вони розпочали боротьбу з графіті і безквитковим проїздом. Вночі всі графіті змивалися з вагонів, жоден вагон не виїжджав з депо доки не було змито усі надписи та малюнки. Біля кожного турнікету стояв поліцейський, який затримував кожного, хто намагався пройти безоплатно. В результаті рівень злочинів, які скоювали у підземці, знизився на 75%.

Успіх керівництва метрополітену надихнув мера Нью-Йорка розвинути цю стратегію в масштабах всього мегаполісу. Поліції дали команду реагувати на всі найдрібніші правопорушення. Було створено спеціальну систему реагування, впроваджено персональну відповідальність та персональне стимулювання місцевих поліцейських. За два роки вдалося скоротити рівень злочинності на 40%.

Попри критиці деяких скептиків теорія знайшла широкого застосування на практиці. Нещодавно Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков заявив, що Міністерство вивчить і впровадить «Теорію розбитих вікон» в Україні [1].

Ми живимо в таких умовах, на які заслуговуємо. Середовище формує поведінку людей. Створення безпечного середовища для існування та розвитку вільного суспільства є основною ціллю стратегії розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року [2]. Можна застосовувати цю теорію до різних областей життя: спілкування, виховання дітей, роботи і суспільства в цілому. Наводячи і підтримуючи порядок у своєму під'їзді, дворі, місті ми зі стандартами навколишнього світу принесемо стандарти поведінки людей в ньому.

1. Аваков перевірить на практиці «Теорію розбитих вікон», запровадивши «політику нульової терпимості». 1999-2018, НАРОДНИЙ ОГЛЯДАЧ, ПЕРЕХІД-IV. 2017. URL: <https://www.ar25.org/article/avakov-pereviryt-na-praktyci-teoriyu-rozbytyh-vikon-zaprovadyvshy-polityku-nulovoyi>.

2. Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року. URL: <http://mvs.gov.ua/upload/files/strategiya.pdf>.

3. Роман Рак. Що таке «Теорія розбитих вікон»? The Ukrainians. 2016. URL: <https://theukrainians.org/teoriya-rozbytyh-vikon/>.